

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 126.

3. Listopada 1820.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — Wyznaczeni na Sejm tegoroczny, C. K. Kommissarze iako to: JW. Teofil Hrabia Załuski, C. K. rzeczywisty Radca tajny i W. Kuchmistrz Koronny, tudzież JW. Pan Batowski, Strażnik Srebrnych, udali się d. 15. Października w uroczytym orszaku do Prezesa Zastępcy w Wydziale Stanowym i Prezesa Seymu tegorocznego JW. Hrabiego Stadnickiego dla okazania najwyższych listów wierzytelnych.

Dnia 16. stanęło C. K. wojsko i milicya mieyska w paradzie.

O godzinie 10tej udał się JW. Hrabia Stadnicki, Prezes Seymu, do Zgromadzenia Seymowego; odczytawszy najwyższy Reskrypt Cesański do siebie wydany, miał mianować Deputacyę do JWW. Kommissarzy Seymowych, do której należeli: WJ. X. Witosławski, Kanonik i Deputowany Kapituły Przemyskiej Obrządku Łacińskiego, JW. Józef Hrabia Łoś, JW. Janiszewski, Chorąży Koronny, tudzież Burmistrz i Deputowany miasta Lwowa P. Hoffmann.

JW. Xawery Hrabia Zamoyski, Deputat honorowy w Wydziale Stanowym odczytał Zdanie sprawy Wydziału Stanowego względem tego, o czém Sejm miał powziąć wiadomość.

O godzinie 11. nastąpił uroczysty Wiaźd JWW. Kommissarzy Seymowych. Jechali z pomieszkania JW. Kommissarza pierwszego, w towarzystwie wysłanej po nich Deputacyi, otoczeni oddziałem jazdy i wśród szeregów wojska i milicyi mieyskiej, odbierając wszędzie honory wojskowe.

Na wstępie przyjmowali ich JW. Prezes Seymu i W. Urzędnicy Koronni, i odprowadzili ich do przeznaczonych Arzeset.

JW. Pierwszy Kommissarz Seymowy miał mówę po czém odczytano najwyższe Reskrypta wydane do Stanów.

Po mianym powtórny głosie przez JW. Prezesa Seymu, odiechali JWW. Kommissa-

rze Seymowi wśród powyżey zachowanych uroczystych obrzędów. Po czém, uroczyste odwiedziny oddali pierwszemu JW. Kommissarzowi Seymowemu, JW. Prezes Seymu, Urzędnicy Koronni i wszystkie Stany zgromadzone.

Dnia 18. i 19. naradzały się Stany względem obawionych sobie Król. Postulatów i załatwiałły inne ieszcze przedmioty należące do zakresu ich działalności.

Dnia 21go nastąpiło zamknięcie Seymu. Mianowana została Deputacya po JWW. Kommissarzy Seymowych: WJX. Bem, Kanonik i Deputowany Kapituły Lwowskiej Obrządku Łacińskiego, JW. Kaletan Hrabia Rey, W. Tadeusz Mystowski, i dragi Deputowany miasta Lwowa P. Trompeteur. Po odprowadzeniu JWW. Kommissarzy Seymowych wśród tych samych uroczystości, których strzegano przy zagaieniu Seymu, mieli znowu mówy: JW. Prezes Seymu składając Uchwały Seymowe, potem pierwszy Kommissarz Seymowy i JW. Prymas Królestwa. Po ukończeniu tych, powrócili do siebie w uroczystych obrzędach JWW. Kommissarze, i znowu odbierali od Stanów, uroczyste odwiedziny.

(Mówy Seymowe umieścimy w przyszłym numerze Gazety naszej.)

Ces. Król. Rząd krajowy podał do umieszczenia:

Wicenty Ziętkiewicz Aptekarz i Obywatel miasta Lwowa ustanowił stypendyium wyoszące 100 ZR. dla iednego ucznia szkoły realney we Lwowie, a to przez zabezpieczenie tym końcem 2000 ZR. w W. W. kapitułu.

Do tego stypendyium przeznaczeni są krewni Założyciela, synowie ubogich mieszczan miasta Lwowa, a w niedostatku tych inna także młodzież pomocy tey potrzebująca. Ustanowiciel tego stypendyium zachował sobie prawo prezentowania.

Z Opawy d. 22. Października. — Przedwczora przybył tu Jego Królewic. Mość Na-

stępca Tronu Pruski. W tym samym dniu o godz. 5 wieczorem miała to szczęście Opawa, przyjmować w murach swoich N. Cesarza Rossyjskiego. JW. Hrabia Wrba na najwyższy C. K. Podkomorzy wyiechał na przeciw temu Monarsze aż do granicy; wieżdżającego Cesarza do murów miasta powitały działa 101 wystrzałami, a cała załoga ustawiona była w podwoynych szeregach na ulicach. N. Cesarz Jmć Rossyjski wysiadł naprzód przed domem zajęty przez N. Pana naszego, potem udał się do pomieszkania przygotowanego dla siebie w domu JW. Hrabiego Larischa. W ostatnich dwóch dniach przybyli ze znakomitszych cudzoziemców: JW. Hrabia Capo d'Istria tajny Radca N. Cesarza Rossyjskiego i Sekretarz Stanu; JW. Margrabia de Caraman Poseł Francuzki przy Dworze Austriackim; Lord Vane Stewart, Poseł Angielski; JW. Jenerał Krusemark Poseł Pruski przy Dworze C. Austriackim; i JW. Hrabia de la Ferro unaye Poseł Francuzki przy Dworze Rossyjskim.

Z Oppawy z d. 27. Października. — Dnia 20. t. m. iako w dzień przybycia N. Cesarza Rossyjskiego, oświecone były rzesisto wszystkie domy miasta a nawet i przedmieścia. Bramatryumfalna wystawiona przez mieszkańców tutejszych, a mająca po jedney stronie 111, po drugiej cyfry znajdujących się tu trzech Monarchów, równie iak dom głównéj straży (odwach) i kolumnada jednego z celniejszych domów miasta, oświecone i ozdobione były w najlepszym smaku. Wiatr tylko był przeszkodą nieiako, że przygotowania te nie zupełnie się udały. Przed pałacem Cesarza Rossyjskiego, grzmiała muzyka pułku Ułanów Xięcia Schwarzenberga, a na dziedzińcu głównéj straży muzyka pułku załogą tu stojącego Józefa Hrabiego Colloredo. Obie przygrywały na przemian do godz. 11tej, iako do samego konca uroczystości.

NN. Cesarzowie Ichmość odwiedzali się nawzajem bez wszelkich obrzędów, bez których obchodzą się tu przez cały czas pobytu swego tak Monarchowie iak i Onych Ministrowie.

Przybyli tu ieszcze, onegdaj Xiąże Hardenberg, Kanclerz Stanu Króla Jmć Pruskiego, a wczoray Hrabia Nesselrode, C. Ross. Sekretarz Stanu.

Z Wiednia d. 20. Października. — Pieczętowane papierowe w summie 10 milionów ZR. wyciągnięte z obiegu przez C. K. bank naro-

dowy Austriacki, spalone zostały publicznie na d. 21. b. m. o godzinie 11 przed południem, w domie do tego przygotowanym na stołu przed bramą zwaną Stubenthor a to: pod dozorem C. K. połączoney Deputacyi przeznaczoney do zamiany i umarzania, w przytomności zastanego do tego C. K. Kommissarza, i za pośrednictwem właściwey Nadworney Izby Rachunkowéy.

Znikła niestety słaba nadzieia, którą miałno na chwilę a polepszeniu się zdrowia Marszałka polnego Xięcia Karola Schwarzenberga. Położone wizikatoryie i piawki od d. 14. z. m. żadnego iinż nieczyniły skutku; na d. 15. wieczorem o godzinie w pół do dziesiątej rozstał Xiąże z światem, w wieku 48 życia swojego na tem samem miejscu, które przed 7 laty uczynił widownią największych dzieł wojennych terażniejszego wieku, i wroczenie dnia, w którym potyczka pod Wachau przygotowała bitwę Ludów pod Lipskiem.

Względem dalszey podróży Najjaśniejszych Cesarstwa zawiera gazeta Preszburgska z Tyrnawy co następuje: „Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość przybył na d. 10. z. m. po południu o godzinie 5, a Najjaśniejsza Pani kwandransem późniéj w pożądanem zdrowiu do Tyrnawy; odgłos dzwonów i wystrzałach z dział i moździerzy zapowiedziały powrót Najjaśniejszego Pana z obozu popisowego woyska. Przy bramie tryumfalnéj wystawionéj w oddaleniu 50 kroków od niższej bramy, przyjęty był Najjaśniejszy Pan z głębokim uszanowaniem przez Magistrat miasta i gminę, w imieniu których terażniejszy syndyk mieyski Jan Borzazy miał mowę, przełożony zaś miastu Ignacy Hlinizky podał N. Panu klucze. Na wschedach domu gościnnego pod orłem czarnem, gdzie przygotowano mieszkanie dla Najjaśniejszych Cesarstwa, 12 dziewcząt biało ubranych sypały kwiaty, i wręczyły Cesarstwu poema drukowane we dwóch exemplarzach, zrobione stosownie do tety uroczystości. Poczem udał się Xiąże Prymas wraz ze znajdującymi się w Tyrnawie Kanonikami Arcy-Kapituły Granerskiej i innemi członkami Duchowienstwa dla powitania Cesarstwa; dalej przedstawione były N. Panu: Deputacya Komitatu Preszburgskiego, w imieniu której miał mowę Biskup Tribunicki przez dziedzicznego Starostę Hrabiego Leopolda Palfy, C. K. rzeczywistego i tajnego Radcę, iako też Rada powiatowa z tety strony

Donau przez swego Prezydenta C. K. Radcę nadwornego Stefana Boronkay de Nezette; dalej Magistrat miasta, a nakoniec Jenerałowie Officerowie wyższego i niższego stopnia. Wieczorem było miasto oświecone. Cesarstwo oglądali to oświecenie a nazajutrz udali się w dalszą podróż do Holitscha.

Nayaśnieszka Pani przybyła na d. 18. z. m." w pożądaném zdrowiu z Holitscha do Stolicy.

Jego Cesarzka Mość listem swoim gabinetowym datowanym w Peszcie pod d. 20. Września raczył zaszczyścić tajnego Sekretarza Królewsko Pruskiego Ministerstwa Skarbu Jana Gottlieba Haase małym krzyżem orderu Austriackiego Leopolda, a to ze względu położonych przez niego ważnych zasług w latach 1808 i 1809.

Dnia 15. Października nadszedł znaczny oddział trzeciego batalionu strzelców do Klagenfurtu w pochodzie swoim do Włoch.

Dnia 18go t. m. wyruszył z Tryestu pierwszy batalion pułku pieszego Wimpfen będący niejakim czas tamże na załodze i przybył znowu do Klagenfurtu.

Racznica bitwy pod Lipskiem obchożona była w Stolicy; Państwa wystrzałami z dział, podobniej uczyniły załogi Pragi i Brnu.

Wiadomości zagraniczne.

Portugallia Brazylia i Algarbia.

Naynowsze wiadomości z Lizbony z d. 30. Września umieszczone w Monitorze, zawierają, iż nowy Rząd ogłosił Lizbonę wolnym miastem. Załogi: państwa wystrzałami z dział, podobniej uczyniły załogi Pragi i Brnu. Podług naynowszych wiadomości z Lizbony z d. 25. Września umieszczonych w gazetach Paryżkich, zdaje się, iż pomiędzy Juntą Stolicy i dawniej ustanowioną w Oporto, rozszcząciami sobie prawo do Rządów Królestwa panie nieporozumienie, przez co spodziewają się złych skutków, jeżeli w dobry sposób załatwione nie zostanie.

Nowa Rejencya wydała na d. 22. Września wyrok, mający zamiar ułatwienia druku i upowszechnienia krajowych i obcych książek i dzienników, które dotąd zakazane były, i w

tym celu mianowała Kommissyję złożoną ze 4 członków.

Hiszpania.

Stany (*Cortes*) stosując się do życzeń Królewskich postanowiły na posiedzeniu z d. 26. Września przedłużyć posiedzenia swoje do d. 9. Listopada, i mianowały Deputacyję, która ma zawiadomić Króla o teyże uchwale. Natem samem posiedzeniu ukończyły się rozprawy o sekularyzacyi wszystkich dóbr Duchownych. Artykuły nayważniejsze są następujące: „Wszystkie ruchome i nieruchome dobra, konwentów, klasztorów i kollegiów, zniesionych, tudzież owe, których takiż sam los czeka stósownie do artykułów: 14., 15., 17. i 18. użyte być mają na dobro kredytu krajowego; atoli ponosić będą wszystkie ciężary cywilne i duchowne, którym dotąd podlegały. — Rządowi wolno iest zarządzić zniesionemi klasztorami, może on poświęcić ie użytecznym przedmiotom i kościoły ich zostawić na zawsze dla publicznego nabożeństwa.“

Kommissyia Skarbu zdała sprawę względem budżetu Ministerstwa spraw Zewnętrznych. Minister żądał 18,186,700 realów, atoli podług zdania Kommissyji Stany (*Cortes*) zezwoliły tylko na 12 mil. — Budżet Ministeryium spraw Wewnętrznych został przyjęty i oznaczony na 8,410,375 realów.

Na posiedzeniu wieczornem z d. 26. t. m. zaczęły się rozprawy względem wolności prasy, po tych, przyjęto pierwsze pięć artykułów, podług których każdy Hiszpan ma prawo ogłaszać myśli swoje drukiem bez uprzedniej cenzury; co się zaś dotyczy pism teologicznych w tém poczynione są niejakie wyjątki.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 28. Września Jenerał Riego przestał Królowi przedstawienie, w którym prosi, ażeby razem ze swoim przeciwnikiem, Ministrem, stawiony był przed sądem, i jeżeliby okazał się bydz winnym żąda naywiększey dla siebie kary.

Wielka Brytania i Irlandyia.

P. Brougham zaczął obronę Królowey na d. 3. Października mową, w której zwrócił naypierwey uwagę na ważność tego przedsięwzięcia, mowca wyraził się bardzo śmiało, iż przed ukończeniem tey sprawy; może uda się drogą, która wielu zdawać się będzie za nie zgodną z prawością wiernego poddanego. Mówił, iż nie unniema bydz potrzebą przy-

wodźło dawniejsze przypadki, atoli ieźliby tego wymagała sprawa iego Wysokiey Klientki, więc wszystkie i każdą tajemnicę bez zatrwożenia odkryje. Oddalił się on iednak prędko z tego groźnego punktu, na którym stanął nie ku zalecie strony mającey bydź bronioną, i zaspokoił ciekawych słuchaczy zapewnieniem, iż w terażniejszym stanie rzeczy nie iest ieszcze do ostateczności przywiedziony. Z resztą odrzucał całe zaskarzenie, twierdząc, iż nie iest dowiedzione przez świadków i przyrzekł dowieść, że ie sami świadkowie obalili. „Zezwalam na fakta, mowił daley zwracając do Izby Wyższej.“ Zezwalam na te fakta: że Królowa Jey Mość opuściła kraj, bawiła się we Włoszech, że towarzystwo iey składało się z cudzoziemców, powiększey części z ludzi niższego stanu, od tych, z którymi obcowiała w Anglii, pozwalam, iż gdy znajdowała się w towarzystwie rodzin JW Panów, albowiem towarzystwo iey własney było iey odmowione, bawiąc w takim, żyła w znakomitem kole. Oskarżają Królowę, że nie pozostała w kraju, i żyła za granicą i obrała do swego towarzystwa raczey Włochów miasto Parów Angielskich i ich żony. Wy sami JW Panowie wiecie iak podczas, gdy się Królowey Jey Mość powodziło, otwarte u Niey były drzwi pałacu dla Waszego towarzystwa, i że skoro zaszły inne widoki, drzwi iey pałacu na próżno stały otworem, i nadaremnie oczekiywała JW Panów towarzystwa: w tedy obcowanie Wasze musiały uważać za łaskę albo opuścić Anglię.“ Po tém opowiada mowca, iż na iey nieszczęście nie masz więcej Pitta, Percevela, Whitbreada iey dawnych obrońców, którzy dokładnie wszystkie iey znali stosunki, i że od czasu iak Whitbread upadł, powstała przeciwko niey burza przez mianowanie Kommissy Medyiolańskiej. Po półtrzęcio godzinnem mówieniu, prosił opozwolenie wytchnienia i oddalił się. Powrócił on niebawem, powstawał na wiarę świadków i ich przywiedzione dowody, przy czém zwrócił uwagę słuchaczy na czystość Zuzanny, której niewinność przez sprzeczność fałszywych świadków została uratowaną. Sposób udowodnienia wystawił on tu iako bezskuteczny i przeciwny prawu, aby przezto *ex post facto* ustanowić prawo przeciwko oskarżoney.

Na posiedzeniu Izby Wyższej z d. 7. Października, słuchano zeznań świadków ze strony Królowey. Kuryjer, czyni względem zeznania tych świadków w ogólności następujące uwagi: „Świadkowie ci, są bezwątpienia osoby mądre i dobrego stanu, co ie od świadków

oskarżających podwyższa, atoli na wszystkie zadawane im pytania zbaezającą dali odpowiedź, przestając na tém, iż to osławione *non mi ricordo* nie przypominam sobie, przełożyli na ięzyk Angielski (*I don't recollect*), odpowiedź, która za złą miarą była świadkowi Maichie i oskarżającemu Królowę. Lord Glenbervie nie może nic pewnie twierdzić; Lady Lindsay nie uważa bydź niepodobieństwem, aby to lub owo miała powiedzieć. Dalecy iesteśmy zarzucać niewiarę tym świadkom, atoli słaba ich pamięć względem okoliczności które niedawno zaszły, objaśnia i uniewinna te samę słabość Maichiego, Sachy i innych oskarżających świadków. Nienależy przypominać inney ważney okoliczności. Wszyscy ci świadkowie byli przy Królowey w pierwszych miesiącach iey pobytu we Włoszech; niektórzy z nich opuścili Królowę przed przybyciem iey do tego kraju i zupełnie nie widzieli Pergamiego. Zeznania ich nie odpowiadają na główne punkta oskarżenia; ale iakżeby mogły bydź te znakomite osoby świadkami chybujących zdarzeń, które zaszły pod zastoną nocy, w izbach gościennych lub w kajutach Sycyliyskich polaków? Nic nie masz śmieszniejszego iak z powodu tych zeznań umieszczone piosnki zwycięzkie w gazecie Times, które nic nie dowodzą, i nie objaśniają bynajmniey żadney czynności.“

Dostrzegacz Austriyacki zawiera co następuje: Dnia 2. Października Radykalisci Londyńcy wyprawili ucztę w oberzy pod koroną i kotwicą na której znajdowało się około 360 osob z powodu naynowszych Rewolncyj na stałym lądzie, czyli podług ich wyrażania się: „Ku pamiętce tryumfu wolnościobywatelskiej, odniesionego w Hiszpanii, Neapolu i Portugalii. Podczas gdy grano Marsz Marselczyków, Sir Robert Wilson, otożony PP. Hobhouse, Bonnet, Maiorem Cartwright, Hunt, Sir Gerard Noel i innemi osobami tego związku wszedł do sali iadalney. Popiersa Quirogi i Riego niesiono przed nim. „Szano wny“ Starszy gminny Wood przybył po skończonem obiedzie, właśnie gdy spełniano toasty. Około 11 godziny rozeszło towarzystwo.

Francya.

Monitor z d. 5. Października zawiera rozporządzenie Królewskie z dnia poprzedzającego, mocą którego P. Lainé mianowany iest Prezesem Kommissy Królewskiej publicznego oświecenia, (mieysce to sprawował pierwey P. Royer Collard.)